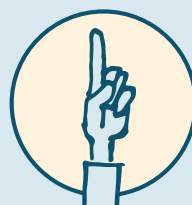

Martin Horowitz Johansen

SKOLE- DEBATTEN

Lærervejledning

INITIATIVET
DEMOKRATI
I SKOLEN

Indhold

Formål	3
Skoledebatten	4
Eksempler på debattemner	5
Demokrati og teknologi	6
Elevrådskontaktlærerens rolle	7
Elevrådets rolle	8
Skoledebat, tjekliste til dagen.	9
Skoledebatten på dagen.	10

Initiativet Demokrati i Skolen

Vores materialer kan frit downloades, anvendes, kopieres og modificeres. Initiativet Demokrati i Skolen skal krediteres. Kontakt os gerne, hvis du har spørgsmål eller kommentarer.

Kontakt

Martin Horowitz Johansen
Leifsgade 19, 4
2300 København S
kontakt@demokratiiskolen.dk
Tlf. 25 12 77 97

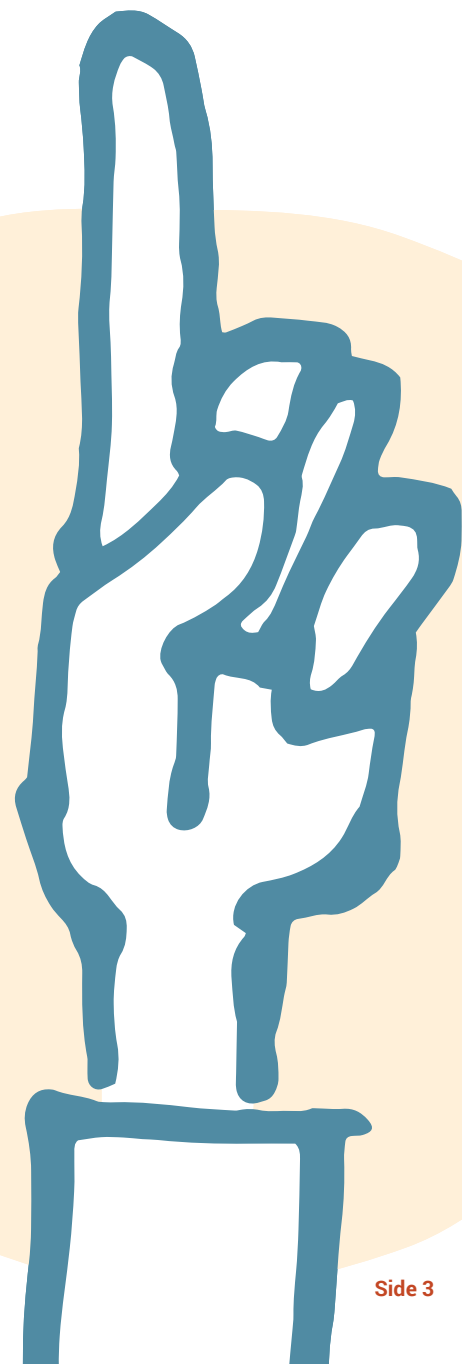
Skoledebatten – Lærervejledning

© 2019 Initiativet Demokrati i Skolen
Ide og tekst: Martin Horowitz Johansen
Redaktion: Caroline Arp
Layout og illustration: Michael Søndergaard

www.demokratiiskolen.dk

Formål – Tanken bag Demokrati i Skolen

Én af børnekonventionens helt centrale hensigter er, at alle børns stemmer skal inddrages i beslutningsprocesser, der vedrører dem selv og deres liv. Initiativet, Demokrati i Skolen, tager udgangspunkt i børnekonventionens demokratiopfattelse og søger at etablere rum i skolekulturen, der styrker børns mulighed for at være aktive medborgere i deres skoleliv. Initiativet Demokrati i Skolen søger desuden at give forskere og politikere indblik i børns perspektiver på deres liv, således at deres betragtninger kan blive genstand for undersøgelser og danne grundlag for kloge beslutninger.

Skoledebatten

Skoledebatter giver skoleledelsen mulighed for at få indblik i en årgang, et trin eller en hel skoles syn på en given problemstilling. Debatformen giver mulighed for at bringe rigtig mange elevstemmer i spil og er i sin form derfor meget demokratisk. Denne form giver plads til både udadvendte og indadvendte elever, fordi skoledebatten både rummer uddybende debat og meningstilkendegivelser.

- Skoledebattens formål er ikke nødvendigvis at nå til afgørelser i en given sag, men at give plads til nuancer i den, finde nye vinkler på den eller udlede statistikker, som synliggør elevernes holdninger til et givent emne.
- At inddrage elevernes perspektiver på skolens udvikling

Ledesperspektiver på skoledebatten

"En skoleleders opgaver består af utallige koordinerende funktioner, tilrettelæggelse af forskellige små og store opgaver, forældremøder, personalemøder, rapporteringer til kommunen og staten, skemaer, småsnak med elever, lidt opdragelse og meget, meget andet. Men alt sammen bunder i ét grundlæggende formål: At sikre elevernes læring og trivsel. Alle beslutninger træffes ud fra denne vinkel.

Det er her, at børnenes stemmer kommer ind i billedet. For hvordan kan jeg sikre, at de beslutninger, ledelsen tager, også er det, børnene har brug for? For mig at se er én af mine vigtigste opgaver at lytte til børnene. At høre deres stemmer i hverdagen – om hverdagen. Elevernes oplevelser og tanker er vigtige for mine beslutninger. Derfor er det helt afgørende for mig at skabe rum for, at eleverne kan give udtryk for meninger. Og af den grund er skoledebatten et vigtigt demokratisk rum!"

Gregers Lau Hansen, skoleleder

Eksempler på debattemner

1. Find de tre sager fra de nationale trivselsmålinger, der viser sig at være mest problematiske, og brug skoledebatten til at blive klogere på, hvorfor de er problematiske.
2. Diskuter skolens værdier (fællesskab, medborgerskab, grøn skole, bevægelse, etc.), så også eleverne får ejerskab over dem, og skolen bliver klogere på sine "elevmedborgere".
3. Inddrag eleverne i, hvordan, de mener, skolens mobiltelefonpolitik bør være. (Hvad er problematisk, og hvad er velfungerende brug af mobiltelefoner i hverdagen?) Det er vigtigt at synliggøre årsagen til skolens regler og beslutninger, så de giver mening for eleverne – også selvom man skulle være uenig i dem.
4. Forhold jer til mobning eller utryghed på skolen – brug gerne konkrete case-dilemmaer dvs. velkendte situationer, som eleverne ofte oplever i hverdagen.

Elevrådsperspektiver på skoledebatten

"Det er vigtigt i et skoledemokrati, at eleverne får lov til at sige, hvad de tænker, og det kan skoledebatten virkelig hjælpe med. I skoledebatten er det ikke bare dem, der råber højest, der bliver hørt, men i stedet det store flertal af elever. Skoledebatten giver mulighed for at invitere alle stemmer ind, også de stemmer der normalt ikke høres på elevrådsmøderne. Skoledebatten er både debat og holdningstilkendegivelser, som kan udlægges i statistik. Det giver elevrådet mulighed for fx at få et overblik over, hvilke problemer eleverne oplever i de enkelte klasser, og om disse problemer er generelle for skolens elever"

Dante Hyllested, Elevrådsformand

Demokrati og teknologi

Demokrati og teknologi kan understøtte hinanden. Ved at anvende teknologi kan alle deltagerne i Skoledebatten komme til orde, dele deres budskaber, lave afstemninger, lave gruppearbejde og meget mere, som kun fantasien sætter grænser for. Man kan hurtigt få stemt om emner og temaer, og resultatet kommer hurtigt, så diskussionerne kan fortsætte. Arbejdet med teknologien og skoledebatten styrker børn og unges digitale og demokratiske dannelse og bliver et vigtigt redskab til fastholdelse af momenter i skoledebatten.

Teknologiperspektiver på skoledebatten

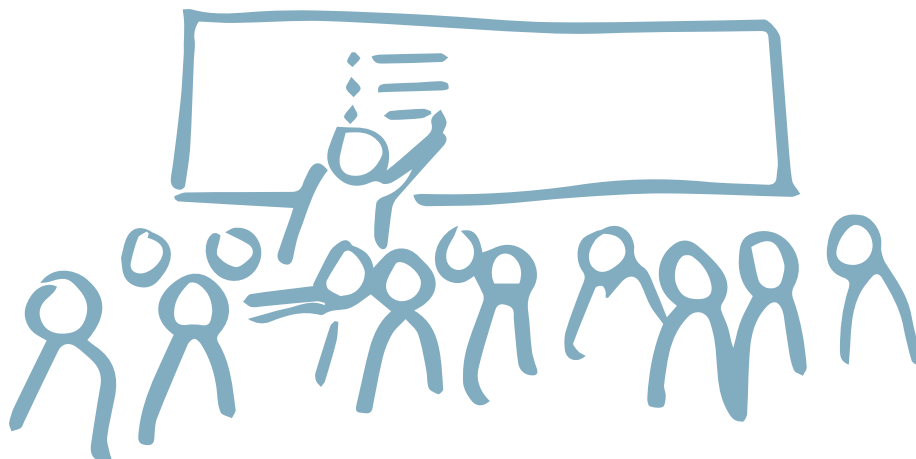
"Samfundet bliver mere og mere digitalt. Teknologien får stadig større indflydelse på vores hverdag, liv, uddannelse, sundhed, skolen og demokratiet. Og skolens demokratiske opgave kan således understøttes af aktiv brug af teknologi i skolen ved undervisning og udvikling af undervisning. Det er således oplagt at anvende teknologi i forbindelse med skoledebatten og dermed øve eleverne i brug af teknologi med et demokratisk sigte. Ved konstruktiv brug af teknologi i forbindelse med aktiviteter i skoledebatten åbnes der for en bred vifte af digitale muligheder, hvor teknologien kan styrke videndeling, afstemning, fastholdelse af viden, indsigt for den enkelte og mulighed for debat. Elevernes erfaringer med teknologi og demokrati er en vigtig erfaring, som de gennem skoledebatten kan anvende, og dermed opnå vigtige kompetencer med demokrati og teknologi"

Lis Zacho, lærer og forgangskvinde på teknologifeltet

Elevrådskontaktlærerens rolle

1. Kontaktlærerens første tiltag handler om at indkalde til møde med ledelse og formand for elevråd og finde frem til det emne, skoledebatten skal dreje sig om. Nogle gange er det skolen, der vil vide, hvad eleverne mener om et tiltag, andre gange er det måske et tema, som elevrådet finder frem til.
2. Kontaktlæreren fastsætter herefter dato(er) sammen med elevråd og skoleledelse og skriver dem ind i skolens kalender.
3. Sammen med elevråd og ledelse informerer kontaktlæreren skolens personale om skoledebatten, hvad den kommer til at handle, hvilke klasser/årgange/trin osv. der deltager, samt hvilke datoer det drejer sig om. Desuden skal man have overblik over, hvor mange der deltager ad gangen. Måske kan man samle alle, hvis der er tale om en årgang eller to, men hvis det er et trin eller hele skolen, så skal der laves en tidsplan for, hvornår de forskellige elever skal deltage.
4. På et forudgående elevrådsmøde vælges en konferencier, der skal lede aktiviteten sammen med fx en (teknologikyndig) lærer og skoleleder.
5. Det er også elevrådskontaktlærerens rolle at sikre, at mikrofoner og højttalere virker – her kan man eventuelt få hjælp af én af skolens musiklærere eller én af eleverne, der har styr på teknikken.

Elevrådets rolle

Elevrådet kan have mange roller i en paneldebat.

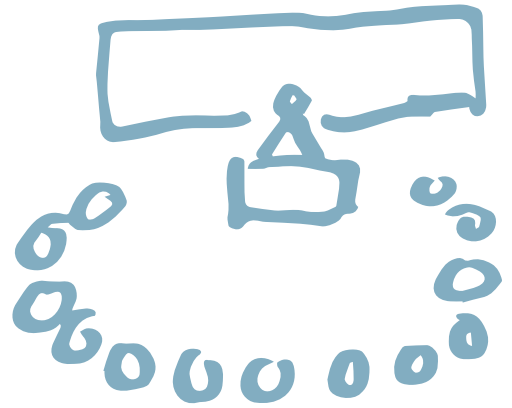
1. For det første er elevrådet med til at formulere tema-spørgsmål eller cases, der skal debatteres, så spørgsmålene kommer i øjenhøjde med eleverne. Cases kan være skriftlige såvel som små filmklip, der illustrerer en skolesituation, der skal debatteres.
2. Nogle elever informerer om skoledebatten fx med et videoopslag på Aula eller som plakat på skolens vægge.
3. Der skal laves et program, hvoraf det skal fremgå, hvad I skal tale om, og hvem der deltager. Hvis det er en stor debat, hvor mange årgange skal deltage, så skal det fremgå, hvornår de enkelte klassetrin deltager. Det skal I aftale med jeres kontaktlærer for elevrådet samt skolelederen.
4. Sammen med en repræsentant fra skoleledelsen og en (teknologi)lærer skal 2-3 elever have rollen som konferencier. Eleverne er med til at præsentere spørgsmål eller cases og er mikrofonholdere under debatten. Desuden har de ansvaret – sammen med de voksne – for at styre ordet og holde fast i, at man på skift har ordet, at der tales i en god tone og at debatten er sagsorienteret og ikke personfikseret (Vi går efter bolden og ikke manden).
5. Desuden skal nogle af eleverne hjælpe med at sætte stole op – så de hårdtarbejdende pedeller ikke skal stå alene og sætte 100 stole op (Det er altid godt at vise format!).
6. Sidst men ikke mindst kan det være en god idé, at en gruppe elever eskorterer klasserne hen til debatten. På den måde undgår man for megen forvirring, og dermed uro og støj undervejs. Denne gruppe kan desuden huske klassen på at tage deres mobiltelefoner med, hvis disse skal bruges til afstemning.

Skoledebat, tjekliste til dagen

- Stoleopsætning: Eleverne sidder i halvcirklet hestesko, som er en demokratisk formation, politikerne i folketinget også benytter.
- Tjek mikrofoner, projektor m.m. og teknik inden arrangementet starter.
- Hvis eleverne skal bruge deres mobiltelefon til debatten, så skal klasserne have telefonerne med.

Skoledebatten på dagen

Konferenciererne byder velkommen til skoledebatten. Herefter motiveres debatten. Det vil sige, er det fx skoleledelsen, der har besluttet temaet, så er det dem, der fortæller, hvorfor det er en vigtig debat, og hvad målet er. Hvis det derimod er elevrådet, der har besluttet debattemaet, så er det elevrådet, der sætter gang i debatten. Her følger et bud på en god model, der kan bruges igennem hele debatten:

1. Præsenter en case eller et dilemma-spørgsmål for eleverne i plenum, enten mundtligt eller på video. Herefter taler eleverne med sidemanden eller i mindre grupper om det præsenterede.
2. Debatten tages herefter i plenum om dette konkrete eksempel med elevrådet som mikrofonholdere. Elever, der gerne vil sige noget, rækker hånden i vejret og får på skift ordet.
3. Brug til sidst holdningsmarkeringer til at inddrage alle elevernes stemmer – det kan ske fysisk med håndsooprækning, post-it i forskellige farver til at udtrykke et standpunkt eller noget tredje. Det kan også ske digitalt via fx Kahoot© eller et andet digitalt medie.

Nu er debatten færdig eller næste del af debatten kan begynde.